

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **I. R.**, zastoupená JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Žitná 45, PSČ: 110 00, proti žalovanému: **Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Odbor pátrání a kontroly pobytu**, se sídlem České Budějovice, Pražská 23, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 2. 2005, č. j. 10 Ca 303/2004 – 22,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 2. 2005, č. j. 10 Ca 303/2004 – 22, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 11. 2004, č. j. S CPP-249/CB-OPK-K-2004, byla žalobkyně zajištěna podle § 124 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pobytu cizinců). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobkyně byla dne 24. 11. 2004 na cestě do Rakouska zadržena policejní hlídkou Referátu cizinecké a pohraniční policie České Velenice, která zjistila, že žalobkyně nemá cestovní doklady a na území České republiky vstoupila neoprávněně, když dne 23. 11. 2004 překročila česko-polskou hranici pěšky mimo hraniční přechod. Cestovní doklady odevzdala žalobkyně v Polsku, kde požádala o azyl. Správní orgán proto rozhodl o správním vyhoštění žalobkyně na dobu tří let (rozhodnutí ze dne 24. 11. 2004, č. j. S CPP-979/CB-12-2004). Žalobkyně svým jednáním porušila povinnosti stanovené v § 103 písm. d) a n) zákona o pobytu cizinců tím, že na požádání policie nemohla prokázat svoji totožnost platným cestovním dokladem a ve stanovené lhůtě doložit, že splňuje podmínky pobytu na území České republiky,

když od 23. 11. 2004 do 24. 11. 2004 pobývala na území České republiky bez platného cestovního dokladu. Vzhledem k těmto skutečnostem a z důvodu nebezpečí, že by žalobkyně mohla závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo mařit anebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodl žalovaný o jejím zajištění a umístění do Zařízení pro zajištění cizinců. Žalobkyně se k uvedeným skutečnostem nelegálního pobytu na území České republiky plně doznala.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž vyjádřila, že napadeným rozhodnutím žalovaného byla zkrácena na svých právech, když žalovaný porušil § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně uvedla, že ze zjištěného skutkového stavu, ani z odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá, že v případě žalobkyně byla splněna podmínka § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, dle kterého musí existovat nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo mařit anebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobkyně dále argumentovala tím, že zajištění za účelem správního vyhoštění je koncipováno jako mimořádné opatření, mající zabránit recidivě v porušování povinností cizince na území České republiky; skutečností odůvodňující nebezpečí maření výkonu správního vyhoštění je závažné a především opakované porušování zákonů České republiky. V případě žalobkyně nebyly dány okolnosti, které by vyvolávaly nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu správního vyhoštění. V průběhu správního řízení nevyšla najevo ani jiná skutečnost, která by nebezpečí z maření výkonu správního rozhodnutí odůvodňovala, a žalovaný ani žádnou takovou skutečnost v odůvodnění napadeného rozhodnutí neuvedl. Žalobkyně navrhovala, aby bylo rozhodnutí správního orgánu zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že při svém rozhodování vycházel ze skutečně zjištěného stavu věcí a shledal v jednání žalobkyně naplnění podmínek pro udělení správního vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. b) a c) zákona o pobytu cizinců, jakož i porušení povinností stanovených v § 103 písm. d) a n) zákona o pobytu cizinců, jelikož žalobkyně pobývala na území České republiky bez cestovního dokladu a na požádání policie neprokázala totožnost předložením cestovního dokladu. V průběhu zadržení ani v žalobě žalobkyně neuvedla, jakým způsobem by byla schopna bez finančních prostředků zařídit pro sebe a svou rodinu vízum a doklad potřebný k opuštění území České republiky. Nebyly dány žádné záruky dobrovolného návratu do domovského státu, čímž nastalo nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Dne 12. 1. 2005 byla žalobkyně předána zpět do Polské republiky přes hraniční přechod Náchod – Kudowa Slone, téhož dne bylo také ukončeno zajištění, proti kterému byla podána žaloba. Žalovaný proto konstatoval, že neuznává nárok uplatněný v žalobě.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 2. 2. 2005, č. j. 10 Ca 303/2004 – 22, žalobu odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení uvedl, že ze sdělení žalovaného, jakož i z příkazu k propuštění cizince ze Zařízení pro zajištění cizinců je zřejmé, že žalobkyně na základě žalobou napadeného rozhodnutí již zajištěna není. Žalovaným úřadem byly učiněny úkony podle mezivládní dohody k neformálnímu předání žalobkyně do Polska, kde požádala o azyl, a následně byla v rámci Dublinského řízení do Polska předána. Tak došlo k propuštění žalobkyně ze zajištění, které tímto bylo ukončeno. Žalobkyně není proto na základě napadeného rozhodnutí omezena na osobní svobodě, účinky napadeného rozhodnutí pominuly a žalobkyně tak není zkrácena na svých právech. Předpokladem přezkoumání správního rozhodnutí ve správním soudnictví je ochrana veřejných subjektivních

práv fyzických osob. Jestliže účinky způsobené vydáním napadeného rozhodnutí pominuly, nejsou tak dodrženy podmínky řízení. Jedná se o neodstranitelný nedostatek řízení, protože zajištění již bylo ukončeno. S ohledem na tyto skutečnosti krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.), odmítl.

Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) včas kasační stížnost, v níž uplatnila kasační důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatelka uvádí, že do České republiky přicestovala z Polska, při policejní kontrole se neprokázala platným cestovním dokladem opatřeným vízem, byla zadržena a posléze zajištěna. Vzhledem k tomu, že již dříve požádala o azyl v Polsku, byla v souladu s nařízením Rady ES č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003, předána dne 12. 1. 2005 do Polska. Stěžovatelka označila napadené rozhodnutí krajského soudu za nezákonné. Krajský soud dle názoru stěžovatelky porušil článek 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze žalobu odmítnout jen v případě, že nejsou splněny podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný. Za takovou překážku však dle názoru stěžovatelky nelze považovat skutečnost, že účinky napadeného rozhodnutí správního orgánu vůči svému adresátovi pominuly poté, co rozhodnutí bylo napadeno žalobou. Stěžovatelka odkázala na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec ze dne 29. 10. 2004, č. j. 59 Ca 149/2004 – 23, který také ve fotokopii předložila. Poukázala rovněž na skutečnost, že krajský soud v tomto řízení nejen poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických osob, ale také přezkoumává, zda nebyl cizinec zkrácen na svých právech vydáním rozhodnutí o zajištění. Krajský soud má vycházet z okolností, které tu byly v době vydání rozhodnutí s tím, že ukončení zajištění nemá na soudní přezkum žádný vliv. Stěžovatelka navrhla, aby bylo napadené usnesení krajského soudu zrušeno a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka byla zajištěna z důvodu svého protiprávního jednání, u kterého byl jednoznačně prokázán úmysl. Žalovaný současně odkázal na své vyjádření k žalobě ze dne 18. 1. 2005 a konstatoval, že společenská nebezpečnost protiprávního jednání, kterého se stěžovatelka dopustila, převažuje nad jejím zájmem. Podle názoru žalovaného se nejedná o vážný zásah do práva stěžovatelky, která se sama zbavila možnosti být na území České republiky a uplatňovat řádně svá práva tím, že jako cizinka nedodrží platný právní řád České republiky a porušuje jej. Žalovaný uzavřel s tím, že nárok uplatněný stěžovatelkou v kasační stížnosti neuznává.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

V textu podané kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje důvody kasační stížnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Nezákonnost postupu krajského soudu stěžovatelka shledává v tom, že její žalobu odmítl, ačkoli ji měl projednat věcně. Podle stěžovatelky totiž pouhá skutečnost, že pominuly

účinky žalobou napadeného rozhodnutí, neopravňuje soud žalobu proti tomuto rozhodnutí odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka s rodinou požádala o azyl v Polsku, poté však odjela do České republiky, přičemž hranice překročila mimo hraniční přechod pěšky přes řeku dne 23. 11. 2004. Dne 24. 11. 2004 byla zadržena policií a posléze zajištěna, neboť se nemohla prokázat platným cestovním dokladem. Rozhodnutí o zajištění podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců jí bylo předáno dne 25. 11. 2004. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka včas žalobu. Během řízení o žalobě však byla dne 12. 1. 2005 v souladu s nařízením Rady ES č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003 předána do Polska. Krajský soud pak její žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., dospěl totiž k závěru, že když žalobkyně není již na základě rozhodnutí žalovaného omezena na osobní svobodě, pominuly účinky napadeného rozhodnutí, a není tak splněna podmínka řízení uvedená v § 65 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy musel posoudit, zda je jednou z podmínek řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu také skutečnost, že účinky rozhodnutí, které stěžovatelka žalobou napadla, trvají i v době řízení o její žalobě. Při posouzení této námítky vycházel z příslušných ustanovení soudního řádu správního. Podle § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Legitimaci k řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu pak určuje § 65 s. ř. s. Podle odst. 1 tohoto ustanovení se může ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Ustanovení § 68 s. ř. s. pak stanoví situace, kdy žaloba není přípustná, a § 70 téhož zákona pak úkony správního orgánu, které jsou ze soudního přezkumu vyloučeny.

Z uvedeného neplyne, že by jednou z podmínek pro soudní přezkum správního rozhodnutí byla rovněž skutečnost, že účinky tohoto rozhodnutí stále trvají. Ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. přiznává žalobní legitimaci tomu, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím správního orgánu. Podmínkou tak je skutečnost, že ke zkrácení na právech před podáním žaloby došlo, a nikoli, že účinky tohoto rozhodnutí trvají i v době rozhodování soudu o žalobě. Pokud by totiž zákonodárce hodlal takovou skutečnost zařadit mezi podmínky „projednatelnosti“ žaloby proti rozhodnutí správního orgánu, dozajista by to v soudním řádu správním zmínil, stejně jako tak učinil v řízení o ochraně před nezákonným zásahem (§ 82 až § 87 s. ř. s.). Ustanovení § 86 s. ř. s. totiž v tomto řízení ukládá soudu zastavit řízení, zjistí-li, že po podání žaloby již zásah ani jeho důsledky netrvají a nehrozí opakování zásahu. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu to však neplatí, neboť soud dle ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí správního orgánu podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Pro tento přezkum je pak zcela nepodstatné, zda účinky napadeného rozhodnutí trvají či nikoli. Nelze tak souhlasit s krajským soudem v tom, že pokud netrvají účinky rozhodnutí, je třeba žalobu proti němu odmítnout. V takovém případě by totiž došlo k porušení stěžovatelčina práva na spravedlivý proces, neboť přesto, že by stěžovatelka tvrdila zkrácení na svých právech rozhodnutím orgánu veřejné správy, byl by jí soudní přezkum odepřen, aniž by to umožňoval zákon.

V souladu s konstantní judikaturou Nejvyšší správní soud uvádí, že na možnost projednání žaloby proti rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění vydaného podle § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nemá vliv skutečnost, že zajištění cizince bylo ukončeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2005, č. j. 2 Azs 88/2005 – 49).

Vzhledem k uvedenému Nejvyšší správní soud shledal uplatněný důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. důvodným a napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu